

til sagsøgte bør foretages ved den ret, der er værneting i medfør af §§ 1—3, om sagen bør henskydes til den ret, hvor vidnerne mest hensigtsmæssigt kan føres, eller om den i kapitel 2 § 13, stk. 3, anførte fremgangsmåde bør følges.

Til § 5.

Da parterne som regel ikke vil have adgang til sagførerassistance, har man anset det for betydningsfuldt, at der pålægges myndighederne en pligt til at vejlede parterne også med hensyn til stævningens udfærdigelse, herunder påstandens formulering.

Endvidere bør retsformanden, når han modtager stævningen, påse, at den opfylder forskrifterne, og han bør således også, såfremt formuleringen af påstanden lider af uklarhed, af egen drift yde sagsøgeren den fornødne vejledning.

Med hensyn til retsformandens vejledning af parterne under domsforhandlingen henvises til § 13, stk. 2. Nærmere regler om stævningens indhold, udfærdigelse, forkyndelse m. v. kan ventes udsendt administrativt, jfr. herved kapitel 2 § 9.

Til §§ 10—11.

I disse bestemmelser gives der nærmere regler for det tilfælde, at sagsøgeren eller sagsøgte udebliver fra domsforhandlingen. Det er en forudsætning for bestemmelsernes anvendelse, at der i retten foreligger dokumentation for, at sagsøgeren eller sagsøgte er tilsagt til retsmødet.

Ud fra den betragtning, at der under hensyn til de vanskelige trafikale forhold ofte vil kunne foreligge omstændigheder, der forhindrer en af parterne i at være til stede, eller dog gør det fremmøde urimeligt byrdefuldt, har man lagt vægt på, at disse bestemmelser formuleres således, at en retssag i det omfang, det af hensyn til sagens forsvarlige oplysning anses for muligt, gennemføres, uanset om en af parterne udebliver. Af samme grund bør der findes smidige regler om genoptagelse af sager i tilfælde, hvor en part af ham utilregnelige grunde er udeblevet og derved blevet afskåret fra fremsættelse af relevante påstande eller anbringender.

I overensstemmelse hermed fastslås det i § 10 i modsætning til princippet i den danske retsplejelovs § 340, at sagsøgerens udeblivelse ikke er til hinder for sagens fremme.

Man har ikke ment, at man herved risikerer, at sagsøgere negligerer processen. Det er en selvfølge, at den part, der ude-

bliver, ofte derved vil forringe sin stilling, idet han udsætter sig for, at omstændigheder, der efter hans mening er relevante ved sagens bedømmelse, forbliver upåagtede af retten.

Det fastslås dog i stk. 1, at retten, når det skønnes, at sagsøgeren bør afhøres til oplysning af sagen, kan bestemme, at sagen udsættes. Udebliver sagsøgeren herefter, pådømmes sagen på det foreliggende grundlag. Man har ikke fundet det rigtigt i sådanne tilfælde at foreskrive, at retten skal se bort fra omstændigheder, der støtter sagsøgerens påstande, men i tilfælde, hvor der foreligger bevistvivl om et spørgsmål, om hvilket sagsøgeren skulle have udtalt sig i retten, eller der foreligger tvivl om omfanget af sagsøgerens påstande, vil det være naturligt at lægge den for sagsøgte gunstigste løsning til grund.

Da sagsøgerens stilling således ofte vil forringes i tilfælde af hans udeblivelse, har man anset det for rettest, at der åbnes adgang til genoptagelse, når han kan godtgøre, at han har haft lovligt forfald. En bestemmelse herom findes i paragraffens stk. 3.

Efter bestemmelsen i § 11 om sagsøgtes udeblivelse er retten, i modsætning til ordningen efter den tilsvarende bestemmelse i retsplejelovens § 341, frit stillet med hensyn til, hvilke påstande og anbringender til sagsøgtes fordel den vil tage hensyn til.

Da sagsøgtes stilling selvsagt ofte vil forringes, når han udebliver, er der i stk. 2—4 foreslået adgang til genoptagelse af sagen, såfremt sagsøgte godtgør at have haft lovligt forfald, og han fremsætter relevante indsigelser.

Til §§ 13—15.

Ud fra de synspunkter, der er anført i bemærkningerne til kapitel 2 § 16, pålægges det i § 13, stk. 2, retsformanden under domsforhandlingen at vejlede parterne med hensyn til deres påstande og med hensyn til de anbringender og bevismidler, der kan påberåbes. Han bør således, hvis han skønner at sagsøgerens eller sagsøgtes påstand er for vid eller for snæver, vejlede parten med hensyn til indskrænkning eller udvidelse.

Omend det med hensyn til påstandene bør være vedkommende parts endelige standpunkt, der er afgørende for, hvad der kan tillægges ham, jfr. herved § 17, har man ment, at retsformanden selv i så henseende bør have en vejledningspligt. Denne pligt bør endvidere omfatte de anbringender og bevismidler, der kan påberåbes.